

Seçkin ÖZSOY

Dr.

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi

**EĞİTİM BİLİMCİNİN POLİTİK İŞLEVİ VE SORUMLULUĞU:
“YARATICI ÖZYIKIM”**

“Aydınların görevi, bir sınıf olarak intihar etmektir.”

Che

İktidar ilişkilerine göre içerik ve biçim kazanan bir gerçeklik olarak eğitimi kendine çözümleme konusu seçen, kendisi de açığa çıkarmaya çalıştığı iktidar ilişkilerine maruz kalan eğitim bilimcinin politik işlevi nedir ve ne olmalıdır?

Eğitim bilimci, eğitimsel gerçekliğin sırrına ermişçesine eğitime dair her sorunum var diyene hazır reçete yetiştirdiği, eğitimsel sorunlara isteğe bağlı olarak “radikal”, “eleştirel”, “alternatif” çözümler aradığı, dolayısıyla bilgi/iktidar rejimlerini yeniden ürettiği sürece var olan egemenlik ilişkilerinin bir parçası haline gelmekten, zorlayıcı ve tahakkümcü iktidarın ta kendisi olmaktan kurtulamaz. Eğitimin bugün ne durumda olduğu ve gelecekte de nasıl olması gerektiği konusunda bilgi(lenme) hakkının, sosyo-politik meşruiyeti kendinden menkul küçük bir eğitim bilimci azınlığın tekelindeki bir ayrıcalığa dönüştürülmesi, egemenlerin kendi bekaları için dört elle sarıldıkları bir iktidar ve denetim mekanizmasıdır. Dahası bütünüyle toplumsal ve siyasal bir inşa olan eğitim konusunda birilerinin başkaları adına “doğru” ve “iyi” olanı tanımlaması, kendisini eğitim konusunda ayrıcalıklı ve öncü bir konuma yerleştirip başkalarını kendi ürettiği “doğru”ya ve “iyi”ye zorlaması tam da iktidarın işleyiş biçiminin çarpıcı bir dışavurumudur. Eğitim bilimci, kendisinin de eğitilmiş olduğunu, hatta eğitim konusunda başkalarından daha fazla eğitilmiş olduğunu unuttukça, basit bir iktidar taşıyıcısı olmaktan öteye gidemez.

Eğitim bilimciler olarak, egemenlerin eğitimsel amaçlarını sanki bütün toplumun ortak amaçlarıymış gibi çözümlemeye ve onların sorunlarını kendi sorunlarıymışçasına çözüme kavuşturmaya çabalayan “teknisyenler” ya da muktedirlerin saygınlıklarını ve otoritelerini eğitim alanında da pekiştiren “ideologlar” konumuna düşmek istemiyorsak, akademya içindeki ya da dışındaki iktidar odakları ve güç sahipleriyle ilişkilerimizi sürekli gözden geçirmemiz gerekiyor. Politik işlevimiz bakımından daha fazla ve farklı bir şey olabilmek/yapabilmek için, her şeyden önce eğitim bilimciler olarak “Biz kimiz, neyi, niçin ve kim için yapıyoruz?” sorusunu kendimize sormamız gerekiyor.

Eğitim bilimciler varlık nedenleri ve varoluş biçimleri üzerinde eleştirel bir biçimde düşünüp eyleme geçtiklerinde, tekil öznelere basit toplamından ibaret “kendinde” bir bilim insanları yığını olmaktan çıkıp, “kendisi için” var olan bir akademisyen kitlesine, yani varoluşunun siyasal bilincine ortaklaşa erişmiş bir tür kolektif özne olarak “akademik topluluğa” dönüşürler. Zira bilim yalnızca sonuçları itibarıyla değil, üretim biçimi ve koşulları itibarıyla da kolektif bir etkinliktir. Günümüzde bilim üretiminin son çözümlemede bireysel deha veya başarıya kilitlenmesi, bilimin kolektif doğasına aykırı olduğu gibi, iktidar açısından son derece işlevsel bir “böl-yönet” getirisi olduğu da açık. Bu yüzden eğitim bilimcilerin en önemli ve öncelikli politik işlevlerinden birinin, kendilerini bir “akademik topluluk” olarak inşa etmek olduğu öne sürülebilir.

Eğitim bilimciler, Che’nin tüm aydınlar için öngördüğü “sınıf olarak intihar etme” görevini, yani kendilerini ve kendilerine duyulan gereksinimi üreten toplumsal koşulları ve egemenlik ilişkilerini ortadan kaldırarak hiç kimsenin kendi eğitimine yabancılaşmayacağı, herkesin eğitim konusunda bilimci yeterliliğine sahip olabileceği başka türlü bir dünya kurma görevini ancak bu şekilde ve bu koşulla yerine getirebilirler.